

## Wykorzystanie zasobów genowych zgromadzonych w przechowalni długoterminowej Krajowego Centrum Roślinnych Zasobów Genowych

*Grzegorz Gryziak, Marcin Zaczyński, Aleksandra Pietrusińska,  
Jerzy H. Czembor*

*Krajowe Centrum Roślinnych Zasobów Genowych, Instytut Hodowli  
i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Radzikowie  
g.gryziak@ihar.edu.pl*

W przechowalni długoterminowej Krajowego Centrum Roślinnych Zasobów Genowych zgromadzono materiał genetyczny stanowiący znaczny dorobek hodowlany i badawczy. Stanowi on potencjał do zabezpieczenia przyszłych potrzeb hodowlanych, praktyki rolniczej, ochrony ekosystemów rolniczych i naturalnych, związanych między innymi ze zmianami klimatycznymi. Od roku 2010 wyszukiwanie i dystrybucja zasobów genowych zgromadzonych w KCRZG oraz w instytucjach współpracujących odbywa się w ułatwiony sposób, na drodze zamówienia internetowego, poprzez system informacyjny EGISET ([egiset.ihar.edu.pl](http://egiset.ihar.edu.pl)). Pod koniec 2016 roku liczba rekordów w centralnej bazie danych zawierającej informacje o obiektach (dane paszportowe, fotografie i in.) zgromadzonych w banku genów przekroczyła 82 tysiące.

W latach 2013-2016 do systemu informacyjnego EGISET włączono dane paszportowe ponad 1300 obiektów a dane oceny dla 2 572 obiektów. Do Systemu wielostronnego – Multilateral System (MLS) włączono ponad 15 500 obiektów, zaktualizowano status praw osób trzecich dla 22 520 obiektów, co umożliwia ich zamawianie. Do modułu kiełkowania zaimportowano wyniki kiełkowania z lat 2002-2007 dla 7 216 obiektów.

Każdego roku z przechowalni długoterminowej KCRZG udostępniane są próbki nasion ponad 1 000 obiektów. Natomiast w latach 2008-2016 ze wszystkich krajowych kolekcji łącznie udostępniono ponad 340 000 prób, z czego ponad 90% stanowiły materiały genetyczne ziemniaka.

Sposób wykorzystania udostępnionych obiektów jest zróżnicowany – od celów czysto naukowych, poznawczych, poprzez hodowlę czy edukację. Zabezpieczone w przechowalni długoterminowej KCRZG zasoby genowe służą m.in. także do przywracania starych, już nieuprawianych odmian. Od roku 2010, kiedy to wprowadzono elektroniczne SMTA, wśród odbiorców zasobów zgromadzonych w KCRZG dominowali naukowcy, hodowcy czy rolnicy pochodzący z całego świata, spoza Polski. Jednak w ciągu ostatnich lat można zaobserwować wzrastające zainteresowanie ze strony odbiorców krajowych, a szczególnie odbiorców indywidualnych – hobbystów, rolników.